

[Oluf Pedersen.]

sker en fornuftig Begrænsning af Sagernes Antal. Selv i Dommernes Affattelse er Forslaget for vidtgaende. Kun en forsigtig Udformning vil gøre denne i og for sig betimelige Lovgivning til en yderligere Udbygning og ikke en Svækkelse af vort Retsvæsen.

Aksel Larsen: Jeg udbeder mig Formandens Tilladelse til i min Tale at benytte to Citater.

Formanden: Den ærede Taler har denne Tilladelse, idet jeg forudsætter, at de Citater, der er Tale om, har Forbindelse med Sagen, der er til Behandling.

Aksel Larsen: Grundtanken i Forslaget om Indførelse af en særlig Appelret til at træffe Afgørelse om eventuel Genoptagelse af tidligere paadømte og afsluttede Retssager samt tage Stilling til Klager over Dommernes Embedshandlinger er indlysende rigtig. For at fælde denne Dom er det egentlig kun nødvendigt at kende den Storm, Dommerne selv i Forbindelse med hele Landets Reaktion og med det ærede Medlem Hr. Victor Fürschel som Hovedordfører her i Folketinget har rejst mod Forslaget.

Forslaget er begrundet af Justitsministeren med hans personlige Erfaringer fra Besøg af ca. 3 000 Klagere over Dommere eller Retsafgørelser og i øvrigt med, at, enten den almindelige Opfattelse nu er rigtig eller ej, saa er det i hvert Tilfælde en udbredt Opfattelse, at Dommere og de ordinære Domstole i deres Afgørelser af saadanne Sager, som nu foreslaas henvist til Appelretten, er i Stand til at lade sig lede af deres personlige eller kollegiale Sympatier eller Antipatier, Forfængelighed og lignende usaglige Bevæggrunde. Hvad den personlige Begrundelse skal gøre godt for, ved jeg ikke. At Kravet om en saadan Appel- og Disciplinærret er et meget gammelt Folkekrav, som allerede Hørup gjorde sig til Talsmand for i 1889, synes mig at være fuldt ud tilstrækkeligt. Hvad den anden Begrundelse angaar, saa kan vi ligesaa godt tale rent ud paa godt Dansk. Eftersom Dommere ogsaa kun er Mennesker, og eftersom Overmennesker ikke eksisterer, saa er den Opfattelse rigtig, at de nævnte usaglige Bevæggrunde kan spille ind, har spillet ind og spiller ind, som Retsplejeloven er nu. Men Forslaget, som det nu foreligger med de af Justitsministeren bebudede Ændringer, er blevet

en Krøbling, for hvis Appelretten skal virke efter sin Hensigt: at raade Bod paa Mangler hidrørende fra den Omstændighed, at Dommere, som sagt, er Mennesker med menneskelige Fejl, og hvis Appelretten skal virke som Ventil over for Mistro og Forsøg paa Mistænkeliggørelse, som Justitsministeren sagde i sin Forelæggelsestale, saa er det klart, at saa bør den hverken som Helhed eller i sin Majoritet bestaa af Fagdommere og vel ikke engang af Jurister med Kvalifikationer som Dommere, da saadanne absolut ikke kan afgive nogen Garanti mod Mistanke eller Mistænkeliggørelse for Kollegialitet o. s. v. En saadan særlig Appelret bør ifølge Forholdets Natur bestaa enten helt eller aldeles overvejende af Lægmand. Den bør legemliggøre Folkets Kontrol med den Del af Statsmagten, der hedder Retsplejen, den dømmende Magt.

Hørup siger herom i en Artikel i „Politiken“ for 19. Maj 1889, hvor han taler om en Retssag mellem Hof- og Stadsretten og en Hr. Oldenburg, følgende:

„Af alle Mennesker er Dommere for saa vidt de lykkeligste i Rettergang, som de altid er sikre paa at blive dømte af deres egne. Hvad der i tidligere Tiders Haandfæstninger var et særligt Privilegium for de Mægtige i Landet, er vedblevet at være et faktisk Privilegium for Dommere. At Tanken herom ikke er nogen ubetinget oplivende Tanke for Dommernes læge Modpart bør ikke regnes denne til Last, og navnlig bør det ikke regnes ham til Last, naar Sagen i snævrere Forstand er en Dommersag, en Sag om det Maal af Ære og Agtelse, der skyldes Dommere. Dersom en Civil havde en lignende Sag med Militæretaten, vilde han heller ikke sætte Pris paa at have 5 Generaler til at dømme i Sagen, han vilde foretrække nogle Civilister. Og naar Skrædderlavet laa i Strid med Skomagervet, vilde det lige saa lidt holde af at have netop Skomagere til at skille Trætten. Det vilde i Dommersager være beroligende for Modparten at have andre Opmænd end Dommere af Faget. Maaske burde vi have en særegen ekstraordinær Ret til at sidde til Doms over Dommere, og hvis vi havde det, vilde det næppe være til Skade hverken for dansk Ære eller dansk Ret.“

Saa vidt Hørup i 1889. Det glæder mig, at det ærede Medlem Hr. Steen i sin Ordførertale for det radikale Regeringsparti saa utvetydigt gjorde sig til Talsmand netop for den samme Opfattelse.

Allerede som Forslaget først fremkom